

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

The Relationship between Strategic Leadership of School Administrators with Internal Quality Assurance of Academic Private School in Songkhla Province

บาศอริย์ นาวิ^{1*}, รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ², และ ศิลป์ชัย สุวรรณมณี³

Basoree Navy^{1*}, Rungchatchadaporn Vehachart², and Sinchai Suwanmanee³

Abstract

This research aimed to: (1) study the strategic leadership of school administrators of general education private schools within Songkhla Province, (2) study internal quality assurance of general education private schools, and (3) study the correlation between the strategic leadership of school administrators and the internal quality assurance of general education private schools. The sample group consisted of 314 people from 157 schools of as one school administrator and one teacher gathered from each school. The tool used for data collection was a questionnaire with a confidence level of .954. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Graduate Student, Educational Administration Program, Faculty of Education, Thaksin University

² Associate Professor, Ph.D., Educational Administration Program, Faculty of Education, Thaksin University

³ Lecturer, Ph.D., Educational Administration Program, Faculty of Education, Thaksin University

* ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: basoree2530@gmail.com)

รับบทความวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566 แก้ไขวันที่ 28 มีนาคม 2567 รับลงตีพิมพ์วันที่ 5 เมษายน 2567

The research found that: (1) strategic leadership of school administrators from general education private schools within Songkhla Province, in general, was at a very high level, (2) internal quality assurance of general education private schools, in general, was at the highest level, and (3) overall results concerning the correlation between strategic leadership of school administrators and internal quality assurance of general education private schools showed a high level of positive correlation ($r = .758$), with a statistical significance of 0.01.

Keywords: *Strategic Leadership, School Administrators, Internal Quality Assurance, Academic Private School in Songkhla Province*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา (2) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน และครูที่รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนละ 1 คน จาก 175 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 314 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .954 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยทั่วไปอยู่ในระดับมาก (2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r = .758$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, การประกันคุณภาพภายใน, โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา*

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 43 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติสอดคล้องกันไว้ในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทำให้การบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความเป็นอิสระและคล่องตัวมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีลักษณะภาวะผู้นำสูง เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์และปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ โดยใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ คือ ปฏิรูปสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีแนวทางการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในมาตรา 47 ถึงมาตรา 51 กล่าวถึงหลักการและแนวทางการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะมาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (Sittikeaw, 2015)

สภาพปัญหาและปรากฏการณ์ในปัจจุบันด้านคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการเรียนการสอน การประสานสัมพันธ์ รวมทั้งมีความสามารถในการระดมและการใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ดั่งจอมทัพที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นำไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพและคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อนำสถานศึกษาให้บรรลุมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 27 ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ที่ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา กำหนดภาระงาน วางแผน และประเมินผลการดำเนินการในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมาย (Office of the Public Sector

Development Commission, 2008) จึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า ผู้บริหารขององค์กรเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร โดยปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารในการนำพาองค์กรให้อยู่รอดและเจริญก้าวหน้า คือ ภาวะผู้นำ กล่าวคือ องค์กรใดมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีความสามารถย่อมสามารถนำองค์กรสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในทางตรงกันข้าม หากองค์กรใดก็ตามมีผู้บริหารที่ด้อยคุณภาพ ย่อมทำลายขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่ต่ำลงและผลการดำเนินงานที่ล้มเหลว (Anantnavee, 2008)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เป็นนวัตกรรมการบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เป็นรูปแบบการบริหารที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์กร ซึ่งเป็นภาระงานที่ทำทนายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะจะต้องมีการวางแผนกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปปฏิบัติให้องค์กรก้าวหน้าไปในทิศทางที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ที่ชาญฉลาด โดยการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารสถานศึกษาที่เน้นการมองระยะยาว เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของการกำหนดแผนกลยุทธ์ การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์โดยการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปรับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมภายนอกและสภาวะแวดล้อมภายใน ทั้งที่เป็นโอกาสและอุปสรรค จุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์อย่างที่ต้องการ (Yawirat, 2009) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่เก่ง ดี ฉลาด และมีความเป็นผู้นำ มีกลยุทธ์การบริหารที่เฉียบคม สามารถโน้มน้าวและประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรักความศรัทธาต่อองค์กร และรวมพลังกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เสียสละ สามัคคีเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายประสงค์ที่ปรารถนา หากสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการที่ไม่ชัดเจนและไม่เป็นรูปธรรม การปฏิบัติงานก็ไร้ประสิทธิภาพ เปรียบเสมือนการเดินทางที่ไม่มีเข็มทิศและแผนที่เดินเรือ ย่อมเดินเรือไปสู่ฝั่งได้ล่าช้า การบริหารสถานศึกษาก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายประสงค์ที่ชัดเจน กำหนดภารกิจ และกลยุทธ์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาร่วมกัน เพื่อนำกลยุทธ์ที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติ มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามกลยุทธ์เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กระบวนการดังกล่าวเป็นแนวทางในการทำงานเป็นทีม ทำให้ทุกคนเกิดความรักความหวงแหนและศรัทธาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ส่งผลให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี การดำเนินการจัดการของสถานศึกษาจะมีประสิทธิผลเพียงใดพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์จะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหาร คือ กลไกสำคัญในอันที่จะทำให้การดำเนินการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้

ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในสถานศึกษาภายใต้เงื่อนไขทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งหากผู้บริหารมีแนวทางการจัดการที่ดีหรือมีมาตรฐานย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพการศึกษาของนักเรียนดีขึ้น (Kaewthet, 2014)

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ที่ผ่านมาการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมยังขาดเอกภาพในการบริหาร ทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการบริหารงานด้านอื่น ๆ ด้วยตัวเอง อีกทั้งยังประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง และยังขาดการสนับสนุน ส่งเสริม รวมทั้งการนิเทศติดตามกระบวนการทำงานหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการศึกษา จะเห็นได้จากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีคะแนนการทดสอบต่ำลง มีบางรายวิชาเท่านั้นที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะมีคุณภาพหรือประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบเข้าด้วยกัน โดยโรงเรียนจะต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด เช่น วิทยาการด้านเทคโนโลยี นโยบายรัฐบาล สภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อค่านิยมของผู้ปกครองทำให้อัตราการเกิดของเด็กทารกที่ลดน้อยลง สิ่งเหล่านี้สถานศึกษาจะต้องรับเอามาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จท่ามกลางวิกฤติที่เกิดขึ้นใหม่ โดยผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการทำสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา เป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของสถานศึกษา หรือประสิทธิผลของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา (Office of Private Education Songkhla Province, 2021)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลลัพธ์กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น รวมทั้งการวางแผนปรับปรุง พัฒนาความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยวิธีการสังเคราะห์คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่คำนึงถึงความจำเป็นต่อการเป็นผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน และเป็นคำที่มีความหมาย หรือคำนิยามที่มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญจังหวัดสงขลา

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบหนึ่งของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์กรไปข้างหน้า และยังมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอก เพื่อกำหนดกลยุทธ์ กลวิธีในการขับเคลื่อนองค์การอย่างเป็นระบบ รักษาความยืดหยุ่น และกล้าตัดสินใจอย่างแน่วแน่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก มีทักษะการโน้มน้าวให้บุคลากรในองค์การร่วมมือ ร่วมใจ ในการขับเคลื่อนให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้ภายใต้สภาวะการณ์หรือทรัพยากรที่จำกัด ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ (Phromchin, 2017) มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดทิศทางขององค์กร

การกำหนดทิศทางขององค์กร ถือเป็นขั้นตอนแรกของการขับเคลื่อนองค์การไปข้างหน้า เนื่องด้วยกระบวนการดังกล่าวประกอบไปด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศสำหรับผู้บริหารที่ทำให้ทราบจุดเริ่มต้นและเส้นทางในการเดินทางขององค์กร ทั้งนี้ Suthikarn (2019) กล่าวไว้ว่า การกำหนดทิศทางขององค์กร คือ การที่ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายองค์การอย่างเป็นระบบ เพื่อให้้องค์การมีทิศทางเป้าหมายชัดเจน โดยครอบคลุมถึงแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ประยุกต์ใช้และปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จากการศึกษาการกำหนดทิศทางขององค์กรที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้เห็นว่าการกำหนดทิศทางขององค์กรประกอบไปด้วยกระบวนการ ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) จะสื่อให้ทราบถึงความปรารถนาหรือความคาดหวังในอนาคตขององค์กร ซึ่งมาจากสมาชิกในองค์การและจากสังคม

เป็นภาพที่องค์การคาดหวังให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นจริงในปัจจุบัน 2) การกำหนดพันธกิจ เป็นการกำหนดขอบเขตของงานหรือบทบาทหน้าที่ขององค์การในลักษณะอาณัติ (Mandate) เพื่อให้องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้หรือเป็นพันธกิจตามยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐมนตรี 3) การกำหนดเป้าหมาย จะเห็นได้ว่าจากวิสัยทัศน์นำไปสู่การกำหนดทิศทางกลยุทธ์ (Strategic Direction) ขององค์การ คือ การกำหนดทิศทางแนวทางการบริหารขององค์การ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายองค์การ (Objective) หรือสิ่งที่มุ่งหวังในอนาคต (Vision) หรือการบรรลุผลตามนโยบายที่กำหนด โดยเริ่มต้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้เห็นทิศทางในการบริหารจัดการ (Hitt, Ireland, & Hosskission, 2007) รวมทั้งสามารถนำวิสัยทัศน์ดังกล่าวมาถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติตามได้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การ (Dess & Miller 1993)

สรุปได้ว่า การกำหนดทิศทางขององค์การ เป็นการกำหนดแนวทางการบริหารขององค์การ เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายองค์การ (Objective) หรือสิ่งที่มุ่งหวังในอนาคต (Vision) หรือการบรรลุผลตามนโยบายที่กำหนด โดยเริ่มต้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เพื่อให้เห็นทิศทางในการบริหารจัดการ

1.2 การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล

Thokaew (2021) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมองค์การไม่ได้เกิดขึ้นภายในวันเดียว สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาพอสมควร ที่สำคัญคือ ต้องมีการวางแผนในการพัฒนาให้เกิดขึ้นด้วย ซึ่งหากวัฒนธรรมองค์การเกิดขึ้นแล้วก็สามารถใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมองค์การได้ในระยะยาว โดยปัจจุบันสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การได้ ดังต่อไปนี้ 1) สร้างการรับรู้ถึงความสำเร็จของพนักงาน 2) รับฟังเสียงทุกคนในองค์การอย่างแท้จริง 3) ผู้นำต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดี 4) ดำเนินการตามค่านิยมขององค์การ 5) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกต่างทีมอย่างทั่วถึง 6) เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 7) ให้ทุกคนในองค์การแสดงออกวัฒนธรรมจนเป็นนิสัย สอดคล้องกับ Ireland and Hitt (1999) กล่าวว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องดำเนินกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีประสิทธิผล เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำที่ยึดมั่นและมุ่งเน้นแนวปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม ด้วยการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ เชื่อถือ คุณธรรม ยึดมั่นในการหลักการของตน นอกจากนี้ต้องเรียนรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อค่านิยมและวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย อันจะส่งผลต่อโอกาสที่จะประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล คือ การดำเนินกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ด้วยการกระตุ้นและเปิดโอกาสแก่ทุกคนร่วมขับเคลื่อนองค์การ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมของบุคลากร เทคโนโลยีที่ใช้ ศัพท์หรือภาษาเฉพาะทาง รูปแบบของงาน ตลอดจนเงื่อนไข และคุณภาพชีวิตในการทำงานในองค์การ เพื่อให้สอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานตามเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์การ

1.3 การพัฒนาและธำรงรักษาทีม

การสร้างทีมงานหรือทีมเวิร์ค (Teamwork) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์การ ซึ่งลักษณะการทำงานเป็นทีมดังกล่าวนี้ มีมาตั้งแต่ในอดีตและปรากฏผลชัดเจนในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน ซึ่งปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานเป็นทีม คือ การบริหารจัดการทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทีม (Team) หมายถึง กลุ่มคนที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำงานร่วมกัน/กลุ่มคนที่ทำงานคล้ายคลึงกัน หรือกลุ่มคนที่ขึ้นตรงกับผู้บังคับบัญชาคนเดียวกัน ทีมจะมีความแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของสมาชิกในทีม ซึ่งบทบาทของทีมเวิร์คหากเกิดขึ้นในองค์การแล้ว ย่อมเป็นพลังในการต่อสู้ปัญหาาร่วมกัน เนื่องจากงานบางอย่างไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยคนเพียงคนเดียว และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้สามารถมีอำนาจในการต่อรองที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการทำงานและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน

Smith (2009) กล่าวว่า ความสำเร็จในการธำรงรักษาบุคลากรเป็นบทบาทของผู้บริหารที่จะต้องทำ เพื่อให้บุคลากรที่มีคุณภาพได้อยู่ทำคุณประโยชน์ให้แก่องค์การได้นานเท่าที่จะนานได้ เพราะหากไม่รักษาคนดีมีความสามารถเอาไว้ องค์การย่อมจะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองเติบโตไปได้อย่างไร การธำรงรักษาบุคลากรเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและผู้บริหาร มิใช่เป็นงานของฝ่ายบุคคลโดยลำพัง การธำรงรักษาบุคลากรจะช่วยให้เกิดการเพิ่มผลผลิตได้ในที่สุด ดังนั้นการพัฒนาและธำรงรักษาทีม คือ การที่ผู้บริหารพัฒนาบุคลากรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล มอบหมายงานที่สำคัญ ให้การสนับสนุนที่เป็นรูปธรรม พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของผู้ปฏิบัติงาน การจัดหาสภาพแวดล้อมให้เกิดการกระตุ้นการจูงใจ มีการวางแผนอนาคตสำหรับบุคลากรทุกระดับ การยกย่องสรรเสริญ การประเมินผลอย่างยุติธรรม การพัฒนาบุคลากรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์หลัก สอดคล้องกับ Dess and Miller (1993) กล่าวว่า การพัฒนาและธำรงรักษาทีม (Build and Maintaining the Team) การสนับสนุน การทำงานเป็นทีมในการปฏิบัติกิจกรรม มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การพัฒนาธำรงรักษาทีมนั้น ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล มอบหมายงานที่สำคัญ ให้การสนับสนุนที่เป็นรูปธรรม พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของผู้ปฏิบัติงาน/จัดหาสภาพแวดล้อมให้เกิดการกระตุ้นการจูงใจ มีการวางแผนอนาคตสำหรับบุคลากรทุกระดับ การยกย่องสรรเสริญ การประเมินผลอย่างยุติธรรม รวมถึงการพัฒนาบุคลากรต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์หลัก

1.4 ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง

ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง เป็นความสามารถในการบริหารงานที่ให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ คำนึงถึงความเกี่ยวข้องกันและความมีอิสระต่อกัน เมื่อองค์การนั้นมีผู้นำที่มีความสามารถในด้านความคิด ความเข้าใจ นอกจากนี้ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญเช่นกัน เพราะเป็นคุณลักษณะที่ช่วยใน

การกำหนดทิศทางขององค์กร รวมทั้งการตั้งคำถามแบบเงื่อนไขข้อสมมุติต้องอาศัยการจินตนาการ Dubrin (2004) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง การคิดเชิงกลยุทธ์นั้นต้องอาศัยทักษะด้านความเข้าใจที่เกิดขึ้นในระดับสูง เช่น ความสามารถในการคิดเชิงมโนภาพในการซึมซับและรับรู้แนวโน้มของสิ่งต่าง ๆ จำนวนมากได้อย่างมีเหตุผล และมีความสามารถในการสรุปข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ ตลอดจนสามารถประมวลข้อมูลต่าง ๆ และผลที่เข้าใจตามมา สำหรับองค์การที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมนี้เรียกว่า การคิดเชิงระบบ เป็นความสามารถในการบริหารธุรกิจให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

สรุปได้ว่า ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ต้องมีความสามารถคิดวิเคราะห์แยกองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ สามารถกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ มีความสามารถคิดเชิงสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพ มีการพิจารณาทบทวนก่อนการตัดสินใจ และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา มีการดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนและกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมภารกิจ 7 ขั้นตอนของแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา มีรายละเอียดดังนี้

1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดคุณภาพที่ต้องการ เพื่อการวางแผนให้ครอบคลุมด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหาร และการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่สะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษาที่แท้จริง

2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา เพื่อกำหนดกระบวนการดำเนินการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสามารถสะท้อนการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางใน

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลดีต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา

4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกในการควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการติดตามระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้กระบวนการบริหารและการจัดการดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นผลที่เกิดจากการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และติดตามผลการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้ทราบว่าสถานศึกษามีผลการดำเนินงานในภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับคุณภาพใด มีหลักฐานข้อมูลใดที่สนับสนุนว่าสถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับนั้น เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตลอดทั้งปี เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น

7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นขั้นการปรับปรุงและพัฒนา (Act) เพื่อเป็นพื้นฐานในขั้นการวางแผนพัฒนา (Plan) ทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขับเคลื่อนไปครบวงจรคุณภาพ และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา มีแนวทางตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกาศค่าเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และ 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยวิธีการสังเคราะห์คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่คำนึงถึงความจำเป็นต่อการเป็นผู้นำสถานศึกษาของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน และเป็นคำที่มีความหมาย หรือคำนิยามที่มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกัน เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา จากแนวคิดของ Dess and Miller (1993); Dubrin (2004); Hitt et al. (2007); Adair (2010) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2)

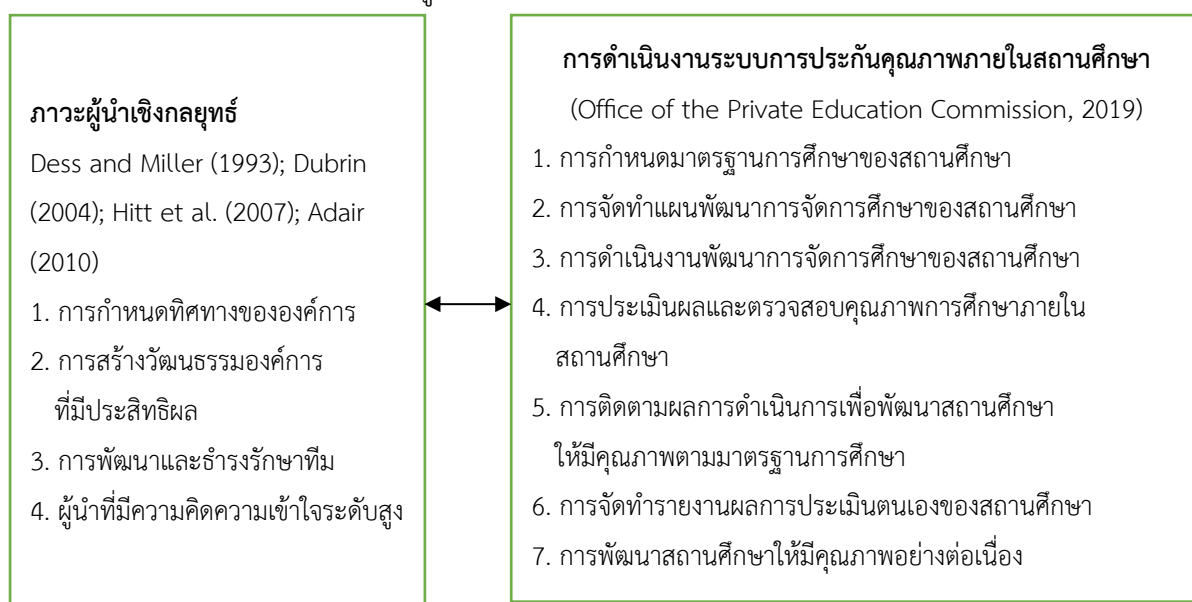
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

บาศอร์รี่ นาวิ และคณะ

การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ 3) การพัฒนาและธำรงรักษาทีม และ 4) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ส่วนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประเภทสามัญศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (Office of the Private Education Commission, 2019) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรมโดยผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ โรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนเอกชนสามัญ จังหวัดสงขลา จำนวน 157 แห่ง รวม 314 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน

เครื่องมือวิจัย

ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ Dess and Miller (1993); Dubrin (2004); Hitt et al. (2007); Adair (2010) ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ 3) การพัฒนาและธำรงรักษาทีม 4) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามขึ้นมาเอง จำนวน 29 ข้อ ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร จำนวน 12 ข้อ 2) การพัฒนาและธำรงรักษาทีม จำนวน 17 ข้อ ส่วนด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 9 ข้อ และผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง จำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประเภทสามัญศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามมาจาก Prasri (2012) จำนวน 53 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่าของ Likert Five's Rating Scale (Srisaet, 2010)

ในส่วนของการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละด้านและสร้างแบบสอบถาม ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) (Imsawat, 2009) เลือกแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ขั้นที่ 3 นำข้อคำถามไปปรับปรุงตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะและไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .965, .953 และทั้งฉบับเท่ากับ .954 แสดงว่าเครื่องมือในการวิจัยนี้มีความเชื่อมั่น (Cronbach, 1990) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นแล้ว นำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	n = 175		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดทิศทางขององค์กร	4.62	0.38	มากที่สุด
2	การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล	4.62	0.40	มากที่สุด
3	การพัฒนาและธำรงรักษาทีม	4.64	0.38	มากที่สุด
4	ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง	4.64	0.38	มากที่สุด
รวม		4.63	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาและธำรงรักษาทีม และผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ การกำหนดทิศทางขององค์กรและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.38, 0.40)

2. ผลการวิเคราะห์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา

ด้านที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	n = 175		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.66	0.34	มากที่สุด
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.66	0.37	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ด้านที่	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	n = 175		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.67	0.39	มากที่สุด
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	4.66	0.44	มากที่สุด
5	การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	4.64	0.44	มากที่สุด
6	การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.70	0.40	มากที่สุด
7	การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.71	0.42	มากที่สุด
รวม		4.67	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.40) และการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.44)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
 บาศอริย์ นาวิ และคณะ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภท
 สามัญ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ
 จังหวัดสงขลา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	การกำหนด มาตรฐาน การศึกษาของ สถานศึกษา (Y ₁)	การจัดทำ แผนพัฒนา การจัด การศึกษาของ สถานศึกษา (Y ₂)	การดำเนินงาน พัฒนาการจัด การศึกษาของ สถานศึกษา (Y ₃)	การประเมินผล และตรวจสอบ คุณภาพ การศึกษา ภายใน สถานศึกษา (Y ₄)	การติดตามผล การดำเนินการ เพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้ มีคุณภาพตาม มาตรฐาน การศึกษา (Y ₅)	การจัดทำ รายงานผล การประเมิน ตนเองของ สถานศึกษา (Y ₆)	การพัฒนา สถานศึกษา ให้มี คุณภาพ อย่าง ต่อเนื่อง (Y ₇)	การ ดำเนินการ ประกัน คุณภาพ ภายใน (Y _{tot})
การกำหนดทิศทางขององค์กร (X ₁)	.710**	.858**	.689**	.644**	.584**	.602**	.417**	.748**
การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X ₂)	.713**	1.000**	.618**	.612**	.582**	.541**	.381**	.736**
การพัฒนาและธำรงรักษาทีม (X ₃)	.757**	.738**	.619**	.535**	.556**	.374*	.253	.629**
ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X ₄)	.791**	.840**	.582**	.517**	.619**	.465**	.368*	.687**
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X _{tot})	.803**	.929**	.680**	.626**	.633**	.538**	.384*	.758**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r = .758^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาและธำรงรักษาทีมและผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การกำหนดทิศทางขององค์กรและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้ เพราะการธำรงรักษาบุคลากรเป็นบทบาทของผู้บริหารที่จะต้องทำเพื่อให้บุคลากรที่ดีมีคุณภาพได้อยู่ทำคุณประโยชน์ให้แก่องค์กร เพราะหากไม่รักษาคนดี มีความสามารถเอาไว้ องค์กรย่อมจะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองเติบโตไปไม่ได้ยาก การธำรงรักษาบุคลากรจะช่วยให้เกิดการเพิ่มผลผลิตได้ในที่สุด ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการธำรงรักษาทีมในองค์กร คือ เรื่องของวัฒนธรรมขององค์กรและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ความผูกพันในการทำงาน ความยืดหยุ่นในการทำงาน และระบบการสื่อสารที่ดี ดังนั้นการพัฒนาและธำรงรักษาทีมต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาบุคลากรให้สามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (Smith, 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Naebnian, Phumiphatrakhom, and Methiworachat (2022) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ด้านการพัฒนาผู้นำในปัจจุบันและในอนาคต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับสูงสุด คือ การวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับ Kangpheng (2019) พบว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะส่วนบุคคล มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความตั้งใจจริง ตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมในการนำมาสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ และการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญและตระหนักในการประกันคุณภาพภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณะชนเพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพภายนอกโดยมีแนวทางการดำเนินงาน และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewchanphet and Vijitsunthon (2015) ซึ่งศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 1 พบว่า สถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติให้ความรู้ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และระดมความคิดโดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย และพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching หรือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำบุคลากรศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือผ่านการประเมินแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Narinrat (2016) ซึ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การนำผลการประเมินภายในไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในปีการศึกษาต่อไป มีระดับการปฏิบัติอยู่สูงที่สุด รองลงมา คือ การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานปกติของสถานศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาจะออกมาเป็นคุณภาพและส่งผลดีมาน้อยเพียงใด ทำให้เห็นชัดเจนว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เก่งจนสามารถนำพาสถานศึกษาปฏิบัติงานได้ตามที่กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษาไว้จึงนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมและติดตามสถานศึกษาในสังกัด โดยการจัดประชุมเพื่อแนะนำแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานขั้นพื้นฐานและมาตรฐานชาติครอบคลุมคุณภาพ 3 ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนยังมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบ ทบทวน พิจารณา พร้อมกำหนดค่าเป้าหมายทุกปีการศึกษา โดยเสนอให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้มาตรฐานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hemala (2016) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 40 พบว่า ความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การกำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนงานพัฒนาจัดการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่อง

3.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและเสนอความคิดเห็นร่วมออกแบบ ร่วมวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนโดยมีหน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ยึดสภาพปัญหาเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาเอกชนในแต่ละแห่ง ควบคู่กับการให้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาสำหรับการวางแผนร่วมกันระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการพัฒนาการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prasri (2012) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีความสำคัญมาก ทุกโรงเรียนจะต้องมีการกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาก่อนจะเปิดภาคเรียน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานตลอดทั้งปีการศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรม โครงการให้เป็นตามแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวพิจารณาในการวางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจการดำเนินงานโดยได้มอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่ายงาน พิจารณาดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน พร้อมมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kraisorn (2014) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผน และกำหนดแนวทางการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการเตรียมความพร้อมบุคลากรโดยการสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด สร้างเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สามารถนำข้อมูลที่ได้ใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kiriwong, Suksan, Kasiphan, and Wattasri (2018) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการติดตาม ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการชี้แนะให้ความรู้เกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษา พร้อมส่งเสริมให้บุคลากรทำความเข้าใจถึงมาตรฐานการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนดำเนินการติดตามผลการศึกษา และสรุปผลการติดตามตรวจสอบให้ทุกฝ่ายรับรู้

ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stensaker (1998) ซึ่งศึกษาการประเมินความก้าวหน้าไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการปฏิบัติงานในประเทศเยอรมัน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การประกันคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ชัดเจน ประเทศฝรั่งเศส ให้ความสำคัญและเชื่อถือจากการใช้ข้อสอบภายนอกโรงเรียนและมีการควบคุมจากส่วนกลาง ประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความสำคัญกับการประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา นำเอาระบบการสอบมาตรฐานกลาง ซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน และในประเทศออสเตรเลียมีการนำเอาระบบการประเมินโดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน มีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูง

3.6 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจะต้องจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ต่อสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาทุกปีการศึกษา เพื่อรวบรวมและสรุปผลการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) จึงได้มีการอบรม ให้ความรู้ นิเทศ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเขียนสรุปให้ครอบคลุมมาตรฐานคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสังเคราะห์ วิเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเตรียมรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sidtikeaw (2015) ซึ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีค่าอยู่ระหว่าง 0.564 - 0.936 โดยทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.7 ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาถือเป็นเครื่องมือการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ เพื่อให้การจัดการศึกษาทุกระดับมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ และหลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน ในสถานศึกษาที่ต้องร่วมรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผน กำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบ

และประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do and Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจ พัฒนา หรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act) (Ministry of Education, 2017) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hayklab (2016) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงของโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการประกันคุณภาพภายในด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .708

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็ก มีครูและบุคลากรจำนวนน้อย และมีครูเข้า-ออก บ่อยครั้ง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ จึงต้องมีการประชุม อบรม และชี้แจงให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานให้ชัดเจน เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยควรวิเคราะห์บริบท อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาชาติ

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดให้ครู และบุคลากร ในสถานศึกษามีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ให้ความสำคัญในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงเพื่อใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กิจกรรม โครงการและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยสำคัญที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมและโครงการ พร้อมนำเสนอแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนพิจารณาและปรับปรุงแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน

3. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา สร้างเครื่องมือการประเมินที่มีคุณภาพ ดำเนินการประเมิน โดยเน้นการประเมินผลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยผู้บริหารต้องส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานอย่างมีความสุข ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงานของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารโรงเรียนและชุมชนในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาในการให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ อาจารย์ ดร.ศิลป์ชัย สุวรรณมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวดี อุปปินใจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม ที่ได้กรุณาถ่ายทอดแนวคิด วิธีการ คำแนะนำ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความร่วมมืออีกหลายท่านซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Adair, J. (2010). *Strategic leadership: How to think and plan strategically and provide direction*. London: Kogan Page.
- Anantnavee, P. (2008). *Principles, concepts, and theories of educational administration*. Chonburi: Montri. [in Thai]
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper Collins.
- Dess, G. G., & Miller, A. (1993). *Strategic management*. Singapore: McGraw-Hill.
- Dubrin, A. J. (2004). *Leadership: Research findings, practice, and skills*. Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Hayklab, J. (2016). *Factors that result in the success of internal quality assurance operations according to ministerial regulations of private schools in Bangkok* (Doctoral's dissertation). Siam University, Bangkok. [in Thai]

- Hemala, Y. (2016). *Relationship between administrative factors and quality assurance operations within educational institutions* (Master's thesis). Naresuan University, Phitsanulok. [in Thai]
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2007). *Strategic management: Competitiveness and globalization*. Ohio: Thomson South Western.
- Imsawat, S. (2009). *Learning organization characteristics of Burapha University* (Doctoral's dissertation). Srinakharinwirot University, Chonburi. [in Thai]
- Ireland, R., & Hitt, M. (1999). Achieving and maintaining strategic competitiveness in the 21st century: The role of strategic leadership. *Academy of Management Executive*, 13, 43-57. <https://doi.org/10.5465/ame.1999.1567311>
- Kaewchanphet, R., & Vijitsunthon, C. (2015). *Guidelines for the development of internal quality assurance for various organizations* (Master's thesis). Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet. [in Thai]
- Kaewthet, D. (2014). *Relationship of the supervision role of educational institution administrators and the effectiveness of the educational institution* (Master's Thesis). Suratthani Rajabhat University, Surat Thani. [in Thai]
- Kangpeng, S. (2019). *Buddhist leadership* (3rd ed.). Maha Sarakham: Aphichat Printing. [in Thai]
- Kiriwong, K., Suksan, T., Kasiphan, W., & Wattasri, S. (2018). *Research report on factors affecting the internal educational quality assurance operations of the Office of Academic Promotion and Registration* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Phra Nakhon Si Ayutthaya. [in Thai]
- Kraisorn, A. (2014). The relationship between the leadership of educational institution administrators and the quality assurance operations within private educational institutions in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Lieu Alongkorn Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(3), 173-182. [in Thai]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ministry of Education. (2017). *National Education Act B.E. 1999 and its amendments (No. 2) B.E. 2002 and (No. 4) 2019*. Bangkok: Teachers Council Ladprao Printing House. [in Thai]

- Naebnian, T., Phumiphatrakhom, P., & Methiworachat, A. (2022). Strategic leadership development guidelines according to the secondary Principles of Rajabhat University Administrators lower northern group. *The Journal of Research and Academic*, 5(2), 169-182. [in Thai]
- Narinrat, U. (2016). *A study of the roles of school administrators in quality assurance operations within educational institutions* (Master's thesis). Silpakorn University, Nakhon Pathom. [in Thai]
- Office of Private Education Songkhla Province. (2021). *Educational quality and standards development group*. Retrieved from <https://www.skprivate.go.th/group/catelist?cate=5> [in Thai]
- Office of the Private Education Commission. (2019). *Ordinary private schools in Songkhla Province*. Retrieved from <https://www.skprivate.go.th/home/> [in Thai]
- Office of the Public Sector Development Commission. (2008). *Classifying the level of governance of government organizations according to the principles of good governance of good governance*. Bangkok: Office of the Public Sector Development Commission. [in Thai]
- Phromchin, K. (2017). *Confirmatory factor analysis of strategic leadership in the 21st century of educational institution administrators* (Master's thesis). Rambhaibarni Rajabhat University, Chanthaburi. [in Thai]
- Prasri, S. (2012). *A study of the relationship between strategic leadership of school administrators and internal quality assurance operations* (Master's thesis). Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phra Nakhon Si Ayutthaya. [in Thai]
- Sidtikeaw, K. (2015). *Administrator's strategic leadership in the 21st century affecting the internal quality assurance implementation of school under Pathum Thani primary education service area office* (Master's thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. [in Thai]
- Smith, S. (2009). *Maintaining quality personnel*. Retrieved from http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=348&pageid=2&read=true count=true [in Thai]
- Srisaat, B. (2010). *Preliminary research*. Bangkok: Suweeriyasan. [in Thai]
- Stensaker, B. (1998). Assessing the assessors: A comparative study. *Quality Assurance in Education*, 6(4), 205-211.

- Suthikarn, N. (2019). *Strategic leadership of administrators affecting schools' effectiveness in schools under Suratthani secondary educational service area office 11* (Master's thesis). Suratthani Rajabhat University, Surat Thani. [in Thai]
- Thokaew, W. (2021). *Organizational culture building*. Retrieved from <https://shorturl.asia/LvD1w> [in Thai]
- Yawirat, N. (2009). *Leadership and strategic leadership*. Bangkok: Triple Group. [in Thai]